

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

(185)

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA STRATEGII

JAWNE

~~ASG WP~~
~~Archiwum~~

~~Archiwum~~

Egz. Nr 1

Gen. bryg. Włodzimierz OLIWA

KONCEPCJE STRATEGICZNE I ZAŁOŻENIA
DOKTRYNALNE UŻYCIA SIŁ ZBROJNYCH
GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO

40809
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

WARSZAWA

STYCZEŃ

1971

(7)

(185)

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA STRATEGII

JAWNE

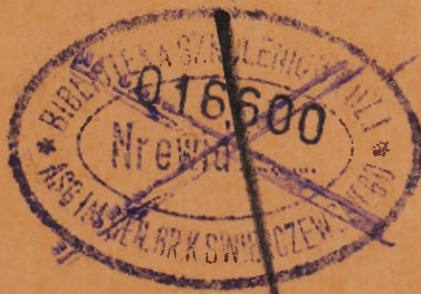
~~NO DOSTĘTU~~
~~KLASYFIKACJA~~

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr.....1

Gen. bryg. Włodzimierz OLIWA

**KONCEPCJE STRATEGICZNE I ZAŁOŻENIA
DOKTRYNALNE UŻYCIA SIŁ ZBROJNYCH
GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO**

~~40809~~

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

(7)

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA STRATEGII

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 86 ust. 2
(Dz. Urz. Nr 11 poz. 95)
podpis

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

JAWNE

ZATWIERDZAM
SZEF SZTABU GENERALNEGO WP

gen. dyw. Bolesław CHOCHA
Wiceminister Obrony Narodowej

Egz. Nr. 1

**KONCEPCJE STRATEGICZNE I ZAŁOŻENIA
DOKTRYNALNE UŻYCIA SIŁ ZBROJNYCH
GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO**

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Działu Zbierów Specjalnych
Nr ewid. 40809

Opracował
Zespół pod kierownictwem

gen. bryg. W. OLIWY

T R E Ś Ć

I. Doktryny wojenne i koncepcje strategiczne głównych państw kapitalistycznych /NATO/.

- 1/. Doktryna wojenna Stanów Zjednoczonych
  - a/. Rodzaje konfliktów zbrojnych
  - b/. Główne kierunki rozbudowy sił zbrojnych
- 2/. Właściwości doktryny wojennej Wielkiej Brytanii
- 3/. Niektóre cechy zachodnioniemieckiej doktryny wojennej.
- 4/. Niektóre cechy francuskiej doktryny wojennej.

II. Główne aspekty strategii wojennej NATO.

- 1/. Możliwy charakter strategicznej operacji sił zbrojnych NATO w Europie.
- 2/. Cele i zadania strategicznej operacji w Europie.
- 3/. Etapy operacji strategicznej.
- 4/. Charakter działań bojowych i rozmach operacji.

III. Możliwe działania sił powietrzno-kosmicznych.

- Możliwe kierunki działań sił powietrzno-kosmicznych i zagrożenie terytorium PRL

IV. Zmiany zachodzące w strategii wojennej NATO.

I. Doktryny wojenne i koncepcje strategiczne głównych państw kapitalistycznych

Przedmiotem burżuazyjnej nauki wojennej jest badanie zjawisk wojny i walki zbrojnej. Nauka ta dąży do poznania praw i prawidłowości, które rządzą walką zbrojną oraz stanowi system wiedzy i uogólnień będących podstawą przygotowania i prowadzenia wojny, której celem jest zabezpieczenie panowania burżuazji.

Według pojęć zachodnich, a zwłaszcza amerykańskich, nauka wojenna obejmuje: politykę wojskową i doktrynę wojenną.

Polityka wojskowa, w myśl ich oceny stanowi ogół środków i przedsięwzięć podejmowanych przez rządy na podstawie ustaw wojskowych uchwalanych przez parlamenty. W Stanach Zjednoczonych politykę wojskową formułuje rząd w imieniu monopoli amerykańskich.

Doktryna wojenna obejmuje podstawowe zasady prowadzenia wojny wyznawane przez koła polityczno-wojskowe i przedstawicieli najwyższych władz wojskowych. Doktryna wojenna stanowi zespół poglądów na wojnę i zasady jej prowadzenia, które w dostatecznym stopniu zdobyły sobie oficjalne poparcie, aby stać się przedmiotem wdrażania w uczelniach wojskowych i siłach zbrojnych, a które uzyskały aprobatę najwyższych władz wojskowych.

Formułowana w ten sposób przez teoretyków zachodnich doktryna wojenna sprowadza się w gruncie rzeczy do niektórych zasad i sposobów prowadzenia wojny i nie wskazuje na więź istniejącą między doktryną wojenną a politycznym i ekonomiczno-społecznym ustrojem państwa.

Jednakże, w rzeczywistości, doktryna wojenna jest to oficjalnie przyjęty przez państwo system ustalonych naukowo poglądów na charakter współczesnych wojen i wykorzystanie w nich

sił zbrojnych oraz wynikające z tych poglądów wnioski, które stanowią podstawę przygotowania państwa i jego sił zbrojnych do wojny. Główne założenia doktryny wojennej określa polityczne i wojskowe kierownictwo państwa, w oparciu o ustrój ekonomiczno-społeczny, stopień rozwoju ekonomicznego, naukowego i technicznego danego państwa, możliwości wojskowo-techniczne sił zbrojnych; a także w oparciu o wnioski wynikające z nauki wojennej i aktualnych poglądów potencjalnego przeciwnika na charakter przyszłej wojny.

Rozpatrując doktryny wojenne głównych państw NATO, nie trudno zauważyć, że mają one określone charakterystyczne cechy, wynikające z celów wojskowo-politycznych, ustroju kapitalistycznego i poglądów na rolę sił zbrojnych jako głównej ostoji państwa klasowego i oręża prowadzenia agresywnej polityki.

Do tych ogólnych cech odnoszą się ponadto:

Po pierwsze, kierownictwo wojskowo-polityczne Stanów Zjednoczonych nadal wychodzi z założenia, że nieprzejednane przeciwności celów politycznych i interesów między państwami NATO i Układu Warszawskiego będą istniały również w przyszłości. Toż też za głównego i najbardziej prawdopodobnego przeciwnika blok NATO uważa państwa Układu Warszawskiego.

Po drugie, konflikt zbrojny między NATO i państwami Układu Warszawskiego, w zależności od określonych celów wojskowo-politycznych, może przyjąć formę wojny ograniczonej bez użycia z użyciem taktycznych środków jądrowych lub też formę powszechnej wojny jądrowej rozpoczętej z zaskoczenia, czy też w rezultacie eskalacji ograniczonego konfliktu zbrojnego.

Po trzecie, bazą wyjściową doktryny wojennej Stanów Zjednoczonych została strategia "elastycznego reagowania", o którą opiera się rozbudowa sił zbrojnych, przygotowanie opera-

cyjne państw, których terytorium może stać się teatrem działań wojennych, gromadzenie zasobów materiałowo-technicznych i realizacja innych przedsięwzięć związanych z przygotowaniem wojennymi.

Po czwarte, plany prowadzenia wojny i operacji, zasady strategii wojennej, a także plany wykorzystania sił zbrojnych państw NATO opracowują narodowe sztaby generalne zgodnie ze strategicznymi założeniami i planami połączonego dowództwa paktu. Wyjątek stanowią Stany Zjednoczone, zajmujące nadrzędną pozycję w NATO i Francja, która wyszła z wojskowej struktury NATO.

Po piąte, ugrupowanie sił zbrojnych państw NATO na ETW i na Atlantyku zostało przyjęte zgodnie z planami operacyjnymi dowództwa połączonych sił zbrojnych NATO. Gotowość bojowa wojsk i przygotowanie operacyjne dowództwa i sztabów odbywa się zasadniczo w oparciu o jednolity plan dowództwa połączonych sił zbrojnych NATO.

Doktryny wojenne poszczególnych państw NATO mają swoje własne, specyficzne cechy wynikające z warunków politycznych, ekonomicznych, wojskowych, geograficznych, narodowych i innych. Jednakże rolę wiodącą w wysiłkach nad wypracowaniem jednolitej, wspólnej dla całego bloku NATO doktryny wojennej, odgrywają Stany Zjednoczone zajmujące dominującą rolę ekonomiczną i militarno-jądrową w świecie kapitalistycznym. Ich "doktryna wojenna odzwierciedla wszystkie podstawowe cechy polityki i ideologii imperializmu światowego.

1/. Doktryna wojenna Stanów Zjednoczonych

Polityczną podstawę tej doktryny stanowi bezkompromisowe dążenie do panowania nad światem poprzez wzmacnianie swoich politycznych, wojskowych i ekonomicznych pozycji w różnych rejonach

nach świata przy pomocy własnych sił i przy wykorzystaniu bloków polityczno-wojskowych państw Europy Zachodniej, Azji i Ameryki Łacińskiej.

W sensie politycznym "doktryna wojenna" Stanów Zjednoczonych ma charakter mniej lub bardziej stały, a decydujący wpływ w tym zakresie wywierają takie długotrwałe działające czynniki jak:

- cele polityczne Stanów Zjednoczonych;
- stały rozwój i doskonalenie techniki wojennej;
- elementy kryzysu systemu imperialistycznego;
- nieobecność Francji w zintegrowanej strukturze wojskowej NATO;
- prowadzenie wojny w Indochinach;
- sytuacja polityczno-wojskowa w obozie państw socjalistycznych /stanowisko polityczne ChRL i zdobywanie przez nią pozycji mocarstwa jądrowego/.

Ekonomiczną podstawę ich doktryny stanowi silny kompleks wojskowo-przemysłowy, zdolny nie tylko do zaopatrywania sił zbrojnych w dostateczną ilość wszelkich współczesnych środków walki i zabezpieczenia potrzeb materiałowych ewentualnej współczesnej wojny, lecz także do wywierania odpowiedniej presji na ekonomikę państw sojusznicznych i ich przemysł zbrojeniowy oraz do udzielania wsparcia militarnego w postaci dostaw sprzętu i uzbrojenia słabszym ekonomicznie państwom koalicji. W Europie dotyczy to zwłaszcza państw znajdujących się na skrzydłach NATO /Grecja, Turcja, Dania, Norwegia/.

Stany Zjednoczone posiadały w 1970 roku 96 % wszystkich zapasów broni jądrowej świata kapitalistycznego, 100 % rakiet międzykontynentalnych, 80 % strategicznych samolotów bombowych, 80 % atomowych okrętów podwodnych. Udział Stanów Zjednoczonych

w produkcji świata kapitalistycznego wynosił 42-45 %. W przemyśle europejskim zajmują one dominujące miejsce, a udział ich wynosi:

- w produkcji półprzewodników - 50 %;
- w produkcji elektronicznych maszyn cyfrowych - 80 %;
- w kontroli produkcji obwodów scalonych - 95 %.

Kierownictwo polityczno-wojskowe Stanów Zjednoczonych uważa, iż jednym z celów walki z państwami socjalistycznymi powinno być paraliżowanie ich wojskowego, ekonomicznego i politycznego potencjału poprzez dokładnie skalkulowany, długofalowy nacisk wywierany w celu sprowokowania korzystnego dla siebie współzawodnictwa w tym zakresie w skali globalnej. W tym celu strategiczne organy planowania rozwijają liczne programy budowy nowych systemów i rodzajów broni oraz wciąż nowe koncepcje strategiczne, aby w ten sposób zmusić państwa obozu socjalistycznego do podejmowania nieracjonalnych decyzji wykorzystania posiadanych rezerw surowcowych, mocy produkcyjnych i zasobów finansowych oraz kadr naukowo-technicznych.

Kierownictwo polityczno-wojskowe Stanów Zjednoczonych przypisuje szczególne znaczenie przechwyceniu i utrzymaniu rzeczywistego przewodnictwa w zakresie techniki bojowej i uzbrojenia. Uważa ono, że własne tempo modernizacji musi być zawsze wyższe od tempa przeciwnika, gdyż pozostanie w tyle w tej decydującej sferze mogłoby doprowadzić do sytuacji jednostronnego rozbrojenia. Przewodnictwo w zakresie uzbrojenia i techniki bojowej może być, ich zdaniem, utrzymane tylko pod warunkiem odnoszenia wielokrotnych, ciągłych sukcesów w rozwoju technicznym.

Wychodząc z tego, Stany Zjednoczone dążą do osiągnięcia ogólnej wyższości technicznej, która pozwoliłaby im uzyskać

i utrzymać wyprzedzenie państw socjalistycznych o jedną-dwie generacje w dziedzinie podstawowych rodzajów uzbrojenia oraz do ukształtowania dogodnej strategii wojennej.

W okresie po drugiej wojnie światowej, w rozwoju strategii amerykańskiej można odróżnić dwa etapy:

1. etap - od 1945 do 1961 roku charakteryzował się zainicjowaniem, opracowaniem i oficjalnym przyjęciem w 1953 r. przez Stany Zjednoczone tzw. nowego kursu i strategii "zmasowanego odwetu", która bazowała na wyższości Stanów Zjednoczonych nad Związkiem Radzieckim w dziedzinie broni jądrowej i środków jej przenoszenia, a także na niewrażliwości terytorium amerykańskiego na środki napadu ewentualnego przeciwnika. Zgodnie z tą strategią osiągnięcie politycznych i wojenno-strategicznych celów Stanów Zjednoczonych mogło nastąpić drogą groźby wywołania powszechnej wojny, na którą państwa obozu socjalistycznego nie mogły się wówczas zdecydować, nie posiadając odpowiednich własnych uderzeniowych sił jądrowych.

W tym okresie możliwość prowadzenia "ograniczonych" /lokalnych/ wojen dopuszczono w mniej rozwiniętych rejonach świata, poza granicami Europy.

2 etap w powojennym rozwoju amerykańskiej strategii wojennej zaczął się oficjalnie w 1961 r. przyjęciem przez kierownictwo polityczno-wojskowe Stanów Zjednoczonych tzw. strategii elastycznego reagowania, której autorem był gen. Taylor.

Zasadniczą przyczyną, która zmusiła Stany Zjednoczone do odejścia od strategii zmasowanego odwetu okazało się przeoczenie przez nie własnych sił i możliwości oraz jawne niedocenywanie ekonomicznych i naukowo-technicznych możliwości oraz potencjału wojennego ZSRR.

Charakteryzując istotę nowo przyjętej strategii elastycznego reagowania, prezydent Stanów Zjednoczonych w swoim przemówieniu w Kongresie w marcu 1961 r. wskazywał, iż powinna ona być jednocześnie elastyczną i zdecydowaną oraz przewidywać przygotowanie do prowadzenia różnych wojen: światowych i lokalnych, dużych i małych, jądrowych i konwencjonalnych, to znaczy zabezpieczać gotowość Stanów Zjednoczonych do reagowania na każdy możliwy konflikt i do skutecznego działania w każdej sytuacji, zaczynając od powszechnej wojny jądrowej, a kończąc na drobnych incydentach.

a/. Rodzaje konfliktów wojennych

Odpowiednio do tego amerykańskie kierownictwo wojskowo-polityczne dokonało podziału wszystkich możliwych konfliktów między państwami na trzy rodzaje:

zimna wojna, wojna ograniczona i wojna powszechna.

Zimna wojna, według kierownictwa wojskowo-politycznego Stanów Zjednoczonych w pełnym znaczeniu tego słowa nie jest ani stanem wojny ani stanem pokoju, lecz stanowi ona okres ciągłej walki o panowanie siły, walki która jest prowadzona równocześnie wszystkimi politycznymi, ekonomicznymi, psychologicznymi i wojskowymi środkami państwa.

Cechą charakterystyczną zimnej wojny jest brak otwartego konfliktu zbrojnego między siłami zbrojnymi wrogich państw. Jednakże w trakcie zimnej wojny siły zbrojne mogą być wykorzystane do demonstracji siły /np. przez zmobilizowanie wojsk, demonstracyjne podwyższenie gotowości bojowej sił zbrojnych, przetrzut wojsk i ich rozwinięcie w rejonach zagrożonych, utrzymanie "porządku" w państwach satelickich Stanów Zjednoczonych itp./.

Pod pojęciem wojny ograniczonej dowództwo sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych rozumie lokalne konflikty zbrojne, wojnę

prowadzoną konwencjonalnymi środkami walki lub wojnę z ograniczonym użyciem broni jądrowej, a więc także konflikty zbrojne, w których jedna lub obie walczące strony wykorzystują jedynie część swego potencjału wojennego.

Wojna ograniczona charakteryzuje się tym, że jedna lub obie walczące strony świadomie zawężają faktyczne cele wojny, skalę wykorzystania sił zbrojnych, rejon działań wojennych oraz liczbę państw uczestniczących w konflikcie.

Wojna ograniczona nie koniecznie musi być małą lub krótkotrwałą wojną, albo wojną prowadzoną dla osiągnięcia mało ważnych celów politycznych. Napięcie, skala i czas trwania wojen ograniczonych mogą być bardzo różnorodne.

Amerykańskie kierownictwo wojskowo-polityczne uważa, że ważną przesłanką prowadzenia wojny ograniczonej jest zdolność Stanów Zjednoczonych do prowadzenia powszechnej wojny jądrowej, gdyż nie posiadając warunków do prowadzenia powszechnej wojny jądrowej nie można pomyślnie zakończyć wojny ograniczonej.

W sumie koncepcja wojny ograniczonej w takiej postaci, w jakiej ją przedstawia kierownictwo wojskowo-polityczne Stanów Zjednoczonych jest całkowicie sprzeczna z możliwościami jej prowadzenia jest ona nie do zrealizowania, szczególnie jeśli będzie prowadzona na europejskim teatrze wojny, a w trakcie jej trwania będzie użyta broń jądrowa.

Powszechna wojna jądrowa w pojęciu dowództwa sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych jest to konflikt zbrojny między głównymi państwami lub koalicjami, prowadzony z nieograniczonym wykorzystaniem wszystkich posiadanych zasobów, w tym też broni jądrowej. Wojna taka może być następstwem pośredniego lub bezpośredniego zagrożenia istnienia państwowości lub całości terytorium państw walczących, wtedy gdy inne działania nie rokują nadziei

na osiągnięcie celów polityczno-wojskowych państwa lub koalicji.

Za najbardziej skuteczny sposób rozpoczęcia powszechnej wojny uważa się zawczasu przygotowane uderzenie z zaskoczenia, które przy współczesnych środkach walki zbrojnej stwarza najlepsze możliwości poważnego nadwyrężenia potencjału jądrowego przeciwnika, a poprzez to ograniczenia jego zdolności do wykonania uderzenia odwetowego. Zaskoczenie umożliwia ponadto uchwycenie strategicznej inicjatywy już od początku wojny oraz radykalną zmianę sytuacji i stosunku sił na korzyść wykonującego tego rodzaju przedsięwzięcie.

Zaskoczenie może być wykonane:

Po pierwsze, bez uprzedzającego przygotowania do prowadzenia działań wojennych i bez wzmocnienia sił zbrojnych pierwszego rzutu strategicznego dodatkowymi siłami i środkami;

Po drugie, po wykonaniu niektórych przedsięwzięć przygotowanych mających na celu zwiększenie możliwości bojowych strategicznych sił uderzeniowych i obronnych, a także po wzmocnieniu wojsk pierwszego rzutu strategicznego.

Potencjalni przeciwnicy wychodzą z założenia, że w każdym wypadku charakter i skala podjętych przedsięwzięć przygotowawczych nie mogą spowodować uszczerbku i pomniejszać skutków uderzenia jądrowego wykonanego przez zaskoczenie.

Powszechna wojna jądrowa może wybuchnąć również po okresie narastającego napięcia politycznego, w trakcie którego obie strony będą realizować otwarcie, demonstracyjnie oraz skrycie przedsięwzięcia zmierzające do przygotowania wojny. Wariant ten jest od kilku lat najczęściej rozgrywany w ramach ćwiczeń dowódzo-sztabowych prowadzonych w siłach zbrojnych NATO w skali strategicznej.

W wypadku wybuchu wojny powszechnej, jak by się ona nie zaczęła, zostaną do niej wciągnięte równocześnie lub prawie równocześnie, wszystkie główne państwa amerykańskiej koalicji - NATO, SEATO, CENTO i większość państw, związanych dwustronnymi umowami wojskowo-politycznymi ze Stanami Zjednoczonymi.

Powszechna wojna jądrowa, według wszelkiego prawdopodobieństwa będzie miała dwa okresy: początkowy i następny.

Początkowy okres wojny może trwać do 30 dni, i charakteryzować się najbardziej napiętymi działaniami bojowymi o dużym rozmachu, w trakcie których obie strony, będą dążyć do możliwie maksymalnego i efektywnego wykorzystania swoich zasobów wojennych szczególnie zaś możliwości jądrowych, w celu osiągnięcia szybkiego zwycięstwa nad przeciwnikiem. Dowództwo NATO uważa przy tym, że najbardziej intensywne użycie broni jądrowej przez obie strony nastąpi w pierwszych dniach tego okresu, który w znacznym stopniu zdecyduje o dalszym przebiegu a być może i o ostatecznym rezultacie wojny.

Główną treścią początkowego okresu wojny powszechnej w myśl oceny dowództwa amerykańskiego, jest wykonanie globalnego natarcia jądrowego, które ma być zrealizowane w ramach samodzielnych operacji uderzeniowych sił jądrowych i operacji sił zbrojnych, znajdujących się na teatrach działań wojennych.

W trakcie globalnego natarcia jądrowego kierownictwo wojskowo-polityczne Stanów Zjednoczonych zamierza zniszczyć potencjał jądrowy przeciwnika, dezorganizować jego system i zdolność kierowania państwem i siłami zbrojnymi oraz zadać takie straty jego wojskom lądowym, zgrupowaniom lotnictwa i floty znajdujących się na TDW, które uniemożliwią mobilizacyjne i

operacyjne rozwinięcie sił zbrojnych oraz zniszczą urządzenia i zasoby przeciwnika, które są niezbędne do wykorzystania jeszcze w początkowym okresie wojny.

Do wykonania globalnego natarcia jądrowego Stany Zjednoczone zamierzają wykorzystać maksymalną ilość posiadanych sił i środków, zdolnych do użycia broni jądrowej.

Następny okres wojny - to już może być dłuższy okres, w trakcie którego kierownictwo amerykańskie zamierza dokonać bilansu pozostałych sił i środków, przeprowadzić przegrupowanie sił zbrojnych, dokonać nowego podziału posiadanych zasobów, stworzyć w miarę możliwości system kierowania państwem i siłami zbrojnymi i zrealizować takie lądowe, powietrzne i morskie operacje, które pozwolą na szybkie zakończenie wojny.

b/. Główne kierunki rozbudowy sił zbrojnych

Zgodnie z założeniami strategii elastycznego reagowania siły zbrojne Stanów Zjednoczonych mają być tak zorganizowane, wyposażone i wyszkolone, aby mogły prowadzić powszechną wojnę jądrową oraz wojnę ograniczoną bez stosowania broni jądrowej oraz z selektywnym i stopniowanym użyciem taktycznej broni jądrowej.

Od początku 1962 roku rozbudowa sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych jest realizowana zgodnie z ich celowym, operacyjno-strategicznym przeznaczeniem, przy czym odpowiedzialność za praktyczne wykonanie planów w ramach ogólnego planu rozkłada się na poszczególne ministerstwa: sił lądowych, powietrznych i morskich.

Głównymi strukturalnymi komponentami sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych są:

- Strategiczne siły uderzeniowe w składzie jednostek międzykontynentalnych rakiet balistycznych, bombowców strate-

gicznych, samolotów rozpoznawczych, samolotów-tankowców i atomowych okrętów podwodnych.

- Strategiczne siły obronne, w skład których wchodzi środki obrony powietrznej, rakiety przeciwlotnicze, pilotowane samoloty przechwytyjące, a także odpowiednie środki powiadamiania i kierowania; środki obrony przeciwrakietowej i przeciw okrętom podwodnym; środki obrony kosmicznej - rakiety przechwytyjące i systemy kosmicznego wykrywania i śledzenia.

Strategiczne siły uderzeniowe i obronne przeznaczone są głównie do prowadzenia powszechnej wojny jądrowej.

- Siły ogólnego przeznaczenia stanowią wojska lądowe, lotnictwo taktyczne i siły morskie /bez rakietowych atomowych okrętów podwodnych/. Są one przeznaczone do prowadzenia powszechnej wojny jądrowej i wojny ograniczonej.

- Siły i środki przerzutu strategicznego wojsk drogą powietrzną i morską obejmują strategiczne lotnictwo transportowe oraz morskie środki transportowe przeznaczone do szybkiego przerzutu wojsk, uzbrojenia i środków zaopatrywania z terytorium Stanów Zjednoczonych do innych rejonów świata.

- Rezerwy sił zbrojnych obejmują związki i oddziały rezerwy sił lądowych, powietrznych, morskich i piechoty morskiej oraz gwardii narodowej wojsk lądowych i sił powietrznych.

Amerykańskie dowództwo wychodzi z założenia, że w dowolnych warunkach wejścia do wojny, możliwości przeprowadzenia mobilizacji będą skrajnie ograniczone. W związku z tym wszystkie przedsięwzięcia związane z dokonaniem zgrupowań uderzeniowych sił zbrojnych, utrzymaniem ich w stałej gotowości bojowej, przygotowaniem zapasowych składów, operacyjne przygotowanie terenu i zebranie zapasów środków materiałowo-technicznych na kontynen-

cie i na prawdopodobnych TDW uważa się za konieczne jeszcze w okresie pokojowym.

2/. Właściwości doktryny wojennej Wielkiej Brytanii

Pod względem potencjału wojenno-ekonomicznego Wielka Brytania jest w dalszym ciągu jednym z czołowych państw świata kapitalistycznego. Niezależnie od tego utraciła ona swoje dotychczasowe światowe znaczenie, co było wynikiem:

- zmiany stosunku sił między systemami kapitalistycznym i socjalistycznym na korzyść socjalistycznego;

- rozpadu brytyjskiego systemu kolonialnego w rezultacie rozwijających się ruchów narodowo-wyzwoleńczych oraz osłabienia wpływów Wielkiej Brytanii w pozostałych koloniach, protektoratach, a zwłaszcza w krajach Brytyjskiej Wspólnoty Narodów; to z kolei doprowadziło do utraty przez Wielką Brytanię znacznej liczby baz wojskowych, źródeł surowców strategicznych i zasobów ludzkich;

- poważnego pogorszenia sytuacji finansowo-ekonomicznej Wielkiej Brytanii, co wywarło zdecydowany wpływ na jej prestiż na arenie światowej i potencjał wojenno-ekonomiczny. Innymi słowy, w ostatnich latach narósł trudno rozwiązalny konflikt między militarnymi zobowiązaniami Wielkiej Brytanii w blokach NATO, CENTO, SEATO i w stosunkach z innymi krajami "Wspólnoty" z jednej strony, a dość ograniczonymi zasobami ekonomicznymi i potencjałem wojennym - z drugiej strony.

Wszystkie te okoliczności postawiły brytyjskie kierownictwo polityczno-wojskowe przed koniecznością pójścia za polityczno-wojennym kursem Stanów Zjednoczonych, pozostając jednocześnie głównym ich sojusznikiem w blokach wojskowych.

Strategia wojskowa Wielkiej Brytanii w daleko większym stopniu niż strategia NRF i Francji odpowiada swą treścią pod-

stawowym tezem amerykańskiej strategii elastycznego reagowania. Ma ona według oświadczenia brytyjskiego dowództwa, globalny charakter, co wynika z uczestnictwa Wielkiej Brytanii w blokach NATO, CENTO, SEATO, z obecności zgrupowań wojsk brytyjskich w Europie, na Bliskim, Środkowym i Dalekim Wschodzie oraz w innych rejonach.

Wielka Brytania przywiązuje dużą wagę do narodowych strategicznych jądrowych sił uderzeniowych, których istnienie jakoby dawało jej prawo aktywnego uczestniczenia w rozwiązywaniu rozlicznych problemów wojskowo-politycznych, zwłaszcza jądrowych, w ramach utworzonych bloków. Jednakże brytyjskie tzw. niezależne siły uderzeniowe zaczynają się już starzeć i - jak to przyznaje wielu specjalistów na Zachodzie - stopniowo tracą swoje znaczenie jako instrument brytyjskiej polityki zagranicznej. Dlatego dowództwo brytyjskie nie planuje wykorzystania tych sił samodzielnie, lecz tylko wspólnie z amerykańskimi strategicznymi siłami uderzeniowymi.

Według poglądów dowództwa brytyjskiego, siły zbrojne Wielkiej Brytanii powinny być w gotowości do prowadzenia działań bojowych w wojnie powszechnej w składzie połączonych sił zbrojnych NATO, CENTO, SEATO, a także wspólnie ze Stanami Zjednoczonymi.

Samodzielne działania wojsk brytyjskich uważa się za możliwe tylko w wojnach ograniczonych /lokalnych/ poza granicami Europy, nie grożących przerodzeniem się w wojnę powszechną.

Jednym z głównych celów współczesnej polityki Wielkiej Brytanii jest zachowanie związków z krajami Brytyjskiej Wspólnoty Narodów, do której należy 29 państw, oraz kontrola nad pozostałymi jeszcze 28 koloniami i protektoratami. W związku z tym brytyjskie kierownictwo polityczno-wojskowe zrewidowało częściowo

wo zasady swojej polityki wojskowej. Istota tej zmiany sprowadza się do tego, aby utrzymać niezbędną ilość sił zbrojnych na terytoriach zamorskich, natomiast mieć silne rezerwy strategiczne wojsk lądowych i powietrznych w samej Wielkiej Brytanii gotowe do szybkiego przerzutu do rejonów, gdzie zaistnieje potrzeba zbrojnego zaangażowania w celu obrony interesów Wielkiej Brytanii.

Rewizja polityki wojskowej powoduje pewne przesunięcia elementów, co oznacza, że Wielka Brytania koncentruje swoje wysiłki militarne w Europie i na jej skrzydłach oraz w Strefie Północnego Atlantyku, nie rezygnując ze swojej obecności na Oceanie Spokojnym. Zostało m.in. utworzone dowództwo sił strategicznych z podporządkowaniem mu wszystkich związków i jednostek rozmieszczonych w metropolii. W dyspozycji tego dowództwa znajduje się odwód strategiczny utrzymywany w 3-7 dobowej gotowości do przerzutu do NRF lub na zamorskie terytorium w celu wzmocnienia znajdujących się tam wojsk brytyjskich.

W rozbudowie sił zbrojnych szczególną uwagę zwraca się na modernizację strategicznych samolotów bombowych i na /4/ atomowe okręty podwodne z pociskami "Polaris".

W związku z trudnościami finansowymi istnieje możliwość kilkuprocentowego zmniejszenia ogólnej liczby regularnych sił lądowych.

Skład bojowy lotnictwa i sił morskich planuje się pozostać na dotychczasowym poziomie, zwracając główną uwagę na ich wyposażenie w nowoczesne uzbrojenie, technikę bojową i podwyższenie na tej bazie ich efektywności bojowej.

Podjmuje się przedsięwzięcia w celu znacznego podniesienia ruchliwości strategicznej i operacyjno-taktycznej wojsk lądowych drogą wzmocnienia lotnictwa transportowego i dostaw

nowoczesnych śmigłowców dla tych wojsk.

W przygotowaniach ekonomiki do wojny, brytyjskie kierownictwo polityczno-wojskowe wychodzi z założenia, że możliwości ekonomiczne kraju nie pozwalają zawczasu nagromadzić niezbędnych zapasów i zabezpieczyć w pełni potrzeb współczesnej wojny. Stąd Wielka Brytania powinna w określonym stopniu liczyć na pomoc ekonomiczną i wojskową Stanów Zjednoczonych.

W sumie, doktryna wojenna Wielkiej Brytanii zbieżna jest w zasadniczym stopniu z amerykańsko-NATowską strategią elastycznego reagowania, przy założeniu szerokiego korzystania z zasobów strategicznych innych państw.

Główne cele strategiczne: przygotowanie militarne w oparciu o bloki wojskowe, prowadzenie wojny na obcych terytoriach, utrzymywanie wojsk brytyjskich w różnych krajach celem zabezpieczenia sobie bazy surowcowej.

3. Niektóre cechy zachodnioniemieckiej doktryny wojennej.

Podwalinę doktryny wojennej NRF stanowią nadal dążenia do zmiany stosunku sił w Europie Zachodniej na korzyść NRF i zajęcia czołowego miejsca w NATO, wykorzystując w tym celu w maksymalnym stopniu pakt północnoatlantycki. Jednocześnie NRF dąży do umocnienia swoich wpływów w innych rejonach świata.

Dla osiągnięcia swych celów NRF dąży do:

- wykorzystania w maksymalnym stopniu bloku NATO do przyspieszonego narastania potencjału wojenno-ekonomicznego i utworzenia na bazie współczesnej techniki bojowej potężnych sił zbrojnych, przewyższających pod względem siły armie innych państw zachodniej Europy. Dlatego w oficjalnych oświadczeniach programowych rządu NRF zawsze podkreśla się, że blok NATO jest

podstawą ich polityki militarnej, to znaczy jest tą organizacją, przy pomocy której mogą one osiągnąć swoje cele polityczno-wojskowe z największą efektywnością;

- zwiększania udziału NRF w NATO w miarę wzrostu Bundeswehry i narastania jej potencjału wojenno-ekonomicznego, przez przechwytywanie kluczowych stanowisk w politycznych i militarnych organach NATO, wywierając coraz większy wpływ na rozwiązywanie problemów politycznych, planowanie militarne i realizację praktycznych przedsięwzięć w ramach NATO.

Zachodniemiecka doktryna wojenna opiera się na stosunkowo dużym potencjale wojenno-ekonomicznym i ustanowionym po drugiej wojnie światowej systemie finansowo-ekonomicznych powiązań NRF.

W 1954 r. NRF osiągnęła poziom produkcji całych przedwojennych Niemiec, a w 1960 r. w zakresie objętości produkcji wyszła na pierwsze miejsce w Europie Zachodniej.

W 1967 r. udział NRF w produkcji przemysłowej świata kapitalistycznego wynosił 9 % /w 1938 r. - 4,3 %/. Wyprodukowano: stali - 36,2 mln ton /w 1938 r. - 16,4 mln ton/; energii elektrycznej - 180 mld kWh /w 1938 r. - 57,0 mld kWh/; samochodów 2 468 tys. /w 1938 r. - 338 tys./.

W 1968 r. w NRF co miesiąc produkowano 55 czołgów "Leopard"; 40 samobieżnych armat przeciwpancernych 90 mm, do 100 działek przeciwlotniczych 20 mm oraz 12 tys. karabinów i karabinów maszynowych.

Cechą charakterystyczną rozwoju produkcji wojskowej w NRF jest to, że o ile w pierwszych latach formowania Bundeswehry, w warunkach niesprzyjającej sytuacji politycznej i niedostatecznych możliwości technicznych i ekonomicznych, zasadnicze dostawy produkcji wojennej otrzymała ona z zagranicy, głównie ze

Stanów Zjednoczonych, to aktualnie sytuacja zmieniła się w sposób zasadniczy: Niemcy Zachodnie stworzyły własną bazę przemysłu wojennego, która pozwala rozwinąć na szeroką skalę produkcję rozlicznych rodzajów uzbrojenia i techniki wojennej /oprócz strategicznych środków napadu/ i zaspokoić potrzeby nie tylko Bundeswehry, ale także sił zbrojnych innych europejskich państw NATO.

W NRF prowadzi się intensywne przedsięwzięcia nad stworzeniem naukowo-technicznej i produkcyjnej bazy przemysłu jądrowego i raketowego, która w korzystnych warunkach może być wykorzystana do rozwinięcia własnego potencjału raketowo-jądrowego.

Współczesna doktryna wojenna NRF opiera się na następujących zasadniczych przesłankach wyjściowych:

1/. NRF wspólnie z głównym sojusznikiem - Stanami Zjednoczonymi i innymi państwami NATO powinna być w stałej gotowości do prowadzenia zarówno powszechnej wojny jądrowej, jak i konfliktu zbrojnego, w trakcie którego będzie użyta tylko broń konwencjonalna lub taktyczna broń jądrowa;

2/ Zasadniczą treścią strategii NATO, zdaniem dowództwa zachodnioniemieckiego, powinno być konsekwentne odstraszenie, tzn. dokładnie skalkulowane użycie posiadanych sił i środków do wykonania stosownego /proporcjonalnego/, ale potężniejszego uderzenia, niż uderzenie przeciwnika. W warunkach zaistnienia ograniczonego konfliktu zbrojnego konsekwentne odstraszenie powinno postawić przeciwnika przed groźbą wybuchu powszechnej wojny jądrowej.

Opierając się na tej koncepcji dowództwo Bundeswehry liczy, że w wypadku wojny nie dopuści do utraty nawet części terytorium NRF i wytworzy dogodne warunki do wykonania uprzedzające-

go uderzenia oraz przeniesie . . . działania bojowe na terytorium NRD i CSRS.

Kierownictwo polityczno-wojskowe NRE uważa, iż charakter współczesnej wojny oraz możliwość niespodziewanego jej wybuchu, a także decydująca rola pierwszych operacji, powodują konieczność posiadania już w okresie pokojowym takich sił zbrojnych /pod względem składu, wyposażenia i gotowości bojowej/, które byłyby w stanie wykonać zadania pierwszego etapu, a możliwie i całego początkowego okresu wojny.

Uznając koalicyjny charakter przyszłej ewentualnej wojny, dowództwo zachodnioniemieckie uważa, że podstawą do jej planowania, przygotowania i prowadzenia powinna być zasada integracji /zespolenia/ wysiłków wszystkich państw NATO. Dla NRE oznacza to wyposażenie Bundeswehry w najnowocześniejsze uzbrojenie i technikę bojową, wspólne opracowywanie systemów uzbrojenia, operacyjne przygotowanie terytorium NRE wg planów NATO jako teatru działań wojennych, tworzenie zachodnioniemieckich baz wojskowych na terytorium innych państw NATO.

3/ Zdaniem dowództwa Bundeswehry przewlekła wojna z zastosowaniem tylko konwencjonalnych rodzajów broni w warunkach przewagi w tej broni państw Układu Warszawskiego może doprowadzić do utraty ważnych wysuniętych rejonów NRE i wyczerpania sił zbrojnych NATO. To stanowić będzie zagrożenie natowskich zdolności wykorzystania posiadanych sił jądrowych i w ostatecznym rachunku doprowadzi do tego, że stosunek, sił zbrojnych NATO i państw UW zmieni się na korzyść tych ostatnich;

4/ Przyjmując podstawowe założenia amerykańskiej strategii elastycznego reagowania zachodnioniemieckie dowództwo wojskowe liczy jednocześnie, że niektóre tezy tej strategii w stosunku do NRE powinny być zmienione, zwłaszcza w odniesieniu

do wyboru momentu użycia broni jądrowej w rozpoczętym już ograniczonym konflikcie zbrojnym. Uważa się, że w przeciwieństwie do innych rejonów strefy NATO, zaczepna broń jądrowa powinna być użyta w jak najwcześniejszym stadium konfliktu, ponieważ NRF stanowi zaledwie przyczółek strategiczny pozbawiony głębokości i każda strata terytorialna spowodowałaby osłabienie potencjału wojennego;

5/ Biorąc pod uwagę niedostateczną głębokość środkowo-europejskiego TDW, zwłaszcza po wyjściu Francji ze zintegrowanej struktury wojskowej NATO, oraz ujemny wpływ jaki mogłaby wywrzeć na potencjał wojenny NRF utrata nawet tylko części terytorium, dowództwo zachodniemieckie nalega na utrzymanie koncepcji "obrony wysuniętej" jako niezbędnego elementu strategii wojennej NATO.

4/. Niektóre cechy francuskiej doktryny wojennej

Według oceny kół polityczno-wojskowych we Francji obecną sytuację polityczną w świecie charakteryzuje m.in. koniec ery nieosiągalności terytorium amerykańskiego przez strategiczną broń jądrową przeciwnika, co zmusza Stany Zjednoczone do zacieśnienia solidarności ze swymi europejskimi sojusznikami. Uważa się, że Stany Zjednoczone nie mogą "oddalić się" od Europy ze względów strategicznych i że nie są w stanie zagwarantować jej całkowitego bezpieczeństwa. Stąd, uważają za konieczne posiadanie własnej broni jądrowej jako "czynnika odstraszenia", a jednocześnie jako elementu niezależności.

Francja jest niewątpliwie ważnym ogniwem we wszystkich planach militarnych NATO. Dlatego też w chwili jej wystąpienia ze zintegrowanej struktury wojskowej paktu znajdowała się stale pod silną presją zwłaszcza NRF i Wielkiej Brytanii, a także

Unii Zachodnioeuropejskiej, skierowaną na skłonienie jej do powrotu do NATO. Duże nadzieje łączono z odejściem od władzy gen. de Gaulle'a. Jednakże już wkrótce po tym fakcie okazało się że nie zmienił się zasadniczy kierunek polityki wojskowej, ani też stosunek Francji do NATO.

Koła polityczne znajdujące się aktualnie w 1970 r./ u władzy we Francji uważają, że dopóki istnieje podział Europy na dwa obozy istnienie NATO w sensie sojuszu polityczno-wojskowego jest niezbędne, natomiast integrowanie sił zbrojnych i podporządkowanie ich wspólnemu dowództwu nie jest konieczne. Wyrażają one pogląd, że Francja musi sama decydować o swoim losie i kontynuować politykę odstraszania każdego ewentualnego agresora.

Charakterystyczne dla francuskiej doktryny wojennej było przyjęcie tezy, iż przyszła wojna między głównymi państwami lub koalicjami państw Wschodu i Zachodu może być tylko powszechną wojną jądrową. Uznając możliwość wybuchu i prowadzenia wojen ograniczonych w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej, francuskie kierownictwo polityczno-wojskowe nie dopuszczało możliwości takich wojen w Europie. W przeciwieństwie do kół wojskowych Stanów Zjednoczonych i NATO, było zdania, iż w wypadku wybuchu konfliktu zbrojnego w Europie przerodzi się on nieuniknienie w powszechną wojnę jądrową.

Z tego też względu Francja nie przyjęła amerykańskiej strategii elastycznego reagowania; nie daje ona bowiem gwarancji, że w wypadku potrzeby Stany Zjednoczone użyłyby natychmiast swoich strategicznych sił jądrowych dla obrony interesów państw zachodnioeuropejskich. Dalszą konsekwencją tego stanowiska była rozbudowa własnych strategicznych sił jądrowych, co ma pozwolić Francji na większą niezależność w wyborze środków obrony interesów narodowych tego kraju.

Temu kursowi politycznemu, zdaniem kierowniczych kół francuskich najbardziej odpowiadała strategia "powstrzymywania i odstraszenia" uzupełniona później koncepcją obrony "wszystkich azymutów" /czyli ze wszystkich stron/.

W 1969 r. nastąpiła zmiana niektórych podstawowych założeń francuskiej doktryny wojennej, i tak:

1/ Obecnie zakłada się możliwość wybuchu wojen ograniczonych w Europie i udziału w nich Francji ;

2/ obniża się tzw. próg atomowy i przywiązuje się dużą wagę do zastosowania taktycznej broni jądrowej w charakterze środka powstrzymywania przeciwnika i zademonstrowania zdecydowania Francji do użycia strategicznej broni jądrowej. Oznacza to przejście do zasady stopniowego odstraszenia jądrowego, a tym samym zbliżenia francuskiej strategii wojennej do NATOwskiej strategii elastycznego reagowania;

3/ odchodzi się od teorii wielu wrogów /"obrony wszystkich azymutów"/ i powraca się do założenia, iż główne niebezpieczeństwo grozi Francji ze Wschodu, a więc strategia powinna być zorientowana na prowadzenie działań bojowych w kierunku wschodnich i północno-wschodnich granic kraju we współdziałaniu z sojusznikami z NATO. To założenie powoduje w istocie nawrót strategii francuskiej do uprzednio wyznawanej zasady tzw. obrony ukierunkowanej, zgodnie z którą głównym i jedynym przeciwnikiem Francji są państwa Układu Warszawskiego.

Z tych założeń wynika, zdaniem francuskich kół wojskowych, konieczność modyfikacji francuskich planów wojskowych, wzięcia pod uwagę współdziałania i pomocy ze strony sojuszników, a także potrzeba sprawdzania tych planów we wspólnych manewrach i ćwiczeniach.

Najwyższe instancje wojskowe Francji wyrażają pogląd, że Francja będąc przeciwna powrotowi do zintegrowanej struktury wojskowej NATO, a jednocześnie pozostając w dalszym ciągu członkiem sojuszu atlantyckiego musi chociażby z tego tytułu akceptować w pewnych ściśle sprecyzowanych przypadkach udział francuskich sił zbrojnych znajdujących się pod dowództwem narodowym we wspólnych działaniach z armiami sojuszniczymi zintegrowanymi w NATO.

Rozpatrując różne warianty współpracy z NATO, Francuzi dostrzegają potrzebę porozumienia w trzech sprawach:

- wspólnej strategii wojskowej;
- ujednoczonej polityki rozwiązywania sytuacji kryzysowych, co oznacza porozumienie w zakresie uzgodnionej reakcji na różne ewentualności i konieczność istnienia organu wykonawczego, koordynującego i kierującego działaniami w sytuacjach kryzysowych;
- uzgodnienia między najwyższymi organami wojskowymi Francji i NATO podziału zadań i przydziału konkretnych celów do zniszczenia środkami jądrowymi, na wypadek gdyby francuskie strategiczne siły jądrowe miały realizować zadania w ramach NATO.

Uwzględniając więc zasadnicze kierunki polityki francuskiej oraz poglądy kół wojskowych tego kraju, można sądzić, że w najbliższym czasie nie nastąpi powrót Francji do zintegrowanej struktury wojskowej NATO, lecz że mogą być poczynione przedsięwzięcia zmierzające do ułatwienia współpracy między Francją i NATO, zwłaszcza za pośrednictwem odpowiednich dwustronnych porozumień ze Stanami Zjednoczonymi. Rozwiązanie tego typu pozwoliłoby zaspokoić dążenia kół wojskowych w zakresie bliższej współpracy z paktem, a jednocześnie zachować dotychczasową linię

autonomicznej i suwerennej polityki militarnej Francji.

II. Główne aspekty strategii wojennej NATO

1/. Strategia wojenna NATO jest odbiciem strategii Stanów Zjednoczonych. Zgodnie z zasadami strategii elastycznego reagowania starcie zbrojne między państwami NATO i Układu Warszawskiego może mieć charakter konfliktu ograniczonego lub powszechnej wojny jądrowej.

Ograniczony konflikt zbrojny, według oceny dowództwa NATO, może być rozwiązany na jednym lub dwóch lądowych teatrach działań wojennych, czy też w jednym lub kilku morskich akwenach strefy NATO. Agresja w skali ograniczonej może być dokonana przeciw jednemu z państw Układu Warszawskiego lub przeciw jednemu państwu /lub grupie państw/, utrzymującemu przyjazne stosunki z państwami Układu Warszawskiego, a które znajduje się obok strefy NATO lub państw Układu Warszawskiego.

W pierwszym etapie, według założeń dowództwa NATO, ograniczony konflikt zbrojny może być prowadzony konwencjonalnymi siłami zbrojnymi. Jednakże, w trakcie rozszerzenia się takiego konfliktu i przekształcenia się go w duże operacje sił zbrojnych, dowództwo NATO przewiduje eskalację wojny ograniczonej i użycie w niej taktycznej broni jądrowej już w pierwszych dniach konfliktu zbrojnego.

Działania bojowe podczas takiego konfliktu, mają być prowadzone zdecydowanie i jako zasada, wielopaństwowymi siłami zbrojnymi w celu "zademonstrowania jedności państw członków NATO". W rzeczywistości zaś chodzi o wciągnięcie w ograniczony konflikt zbrojny większej liczby państw członków paktu i nadanie mu od samego początku charakteru koalicyjnego.

Poglądy dowództwa NATO na charakter powszechnej wojny jądrowej odpowiadają amerykańskim poglądom w tej sprawie.

2/ Długoletnie doświadczenia wynikające z operacyjno-strategicznych ćwiczeń i manewrów ukształtowały w kierownictwie NATO przekonanie, że najważniejszymi rejonami na Europejskim TW, w sensie strategicznym są:

- środkowoeuropejski TDW, na którym jak wynika z analizy i doświadczeń rozgrywanych ćwiczeń, dowództwo NATO ustaliło trzy główne kierunki działania potencjalnego przeciwnika: ruhrska, frankfurcka i sztutgardzka;

- strefa Cieśnin Czarnomorskich i północnej Grecji;
- wschodnia część terytorium Turcji;
- północna część terytorium Norwegii i strefa Cieśnin Duńskich.

Rozwinięte ugrupowania wojsk lądowych NATO w tych rejonach zgodnie z poglądami dowództwa NATO obejmują:

- wojska osłony ugrupowane bezpośrednio wzdłuż granic z państwami Układu Warszawskiego;

- siły główne korpusów armijnych, rozwinięte na dogodnych naturalnych rubieżach oddalonych 10-50 km od tych granic;

- odwody armii polowych i grup, przeznaczone do wzmocnienia pierwszych rzutów, wykonania przeciwuderzeń lub obrony wyznaczonych rubieży.

3/ W poglądach dowództwa NATO na problem rozbudowy sił zbrojnych, ich rolę, zadania i sposób wykorzystania w przyszłej wojnie zauważono pewne nowe kierunki, uwarunkowane szeregiem czynników ekonomicznych, technicznych i strategicznych.

Przejawiają się one głównie w następujących zjawiskach:

- a/ równocześnie z rozwojem sił i środków przeznaczonych do prowadzenia przyszłej wojny jądrowej, dowództwo NATO zwróci-

ło znacznie większą uwagę na rozwój konwencjonalnych sił zbrojnych i zwiększenie ich możliwości prowadzenia działań bojowych bez stosowania broni jądrowej;

b/ celem pomyślnego wykonania zadań w ograniczonej i powszechnej wojnie jądrowej siły zbrojne NATO, w myśl poglądów dowództwa NATO, powinny znajdować się w stanie wysokiej gotowości bojowej, posiadać wysoką elastyczność oraz ruchliwość operacyjno-taktyczną i strategiczną.

Siły powietrzne są obecnie uważane za najbardziej elastyczny rodzaj sił zbrojnych zdolny do wykonania zmasowanych uderzeń konwencjonalnych i jądrowych na lądzie, morzu i w powietrzu. Stąd też dowództwo NATO dąży do zwiększenia liczby samolotów o podwójnym przeznaczeniu, zdolnych do stosowania broni konwencjonalnej i jądrowej.

Jednocześnie dowództwo NATO stoi na stanowisku, że należy zmienić zadania połączonego lotnictwa taktycznego i lotnictwa pokładowego, szczególnie na południowoeuropejskim TDW, celem wykorzystania znacznie większych sił do wsparcia działań bojowych wojsk lądowych środkami konwencjonalnymi. Postuluje ono także ażeby zwiększyć liczbę samolotów lotnictwa pokładowego uderzeniowych sił morskich NATO na Atlantyku, do wsparcia lądowych działań bojowych środkami konwencjonalnymi na północnoeuropejskim TDW.

Dowództwo NATO uważa, że powodzenie działań bojowych sił lądowych, szczególnie w wojnie ograniczonej, w znacznym stopniu będzie uzależnione od efektywności działania lotnictwa. Bez posiadania przewagi w powietrzu według ich oceny możliwości wojsk lądowych zmniejszają się o połowę.

1/. Możliwy charakter strategicznej operacji sił zbrojnych NATO w Europie

Podczas planowania i przygotowania operacji w początko-

wym okresie wojny na europejskich TW dowództwo NATO uwzględnia dwa najbardziej prawdopodobne warianty rozpoczęcia działań wojennych.

Pierwszy wariant przewiduje, że Stany Zjednoczone wraz ze swymi głównymi sprzymierzeńcami w NATO wykonują nagłe lub uprzedzające uderzenie raketowo-jądrowe. W tym wariancie zmierzają oni prowadzić lądowe działania zaczepne na środkowoeuropejskim TDW i na oddzielnych kierunkach południowoeuropejskiego TDW celem rozwinięcia powodzenia, osiągniętego w rezultacie zmasowanego użycia broni jądrowej.

Drugi wariant zakładany przez nich przewiduje rozpoczęcie wojny przez siły zbrojne państw Układu Warszawskiego. W tym wypadku siły lądowe NATO w pierwszym etapie operacji zmuszone będą do prowadzenia działań obronnych, a siły raketowo-jądrowe i lotnictwo w wypadku niepomyślnego przebiegu działań w strefie granicznej wykonują natarcie jądrowe wszystkimi posiadanymi siłami i środkami.

Według przyjmowanych przez nich założeń i planów w drugim wariancie siły zbrojne NATO znajdują się w znacznie trudniejszym i bardziej złożonym położeniu. Stąd też prawie we wszystkich ćwiczeniach i manewrach rozgrywanych w skali operacyjno-strategicznej sił zbrojnych tego paktu przyjmuje się, że działania wojenne rozpoczynają państwa Układu Warszawskiego.

Bez względu na sposób rozpoczęcia działań zbrojnych istota pierwszej strategicznej operacji sił zbrojnych NATO na europejskich teatrach wojny w początkowym okresie powszechnej wojny jądrowej sprowadza się do wykonania natarcia jądrowego we współdziałaniu z siłami strategicznymi Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii oraz do przeprowadzenia szeregu wzajemnie powiązanych operacji sił lądowych, powietrznych i morskich.

2/. Cele i zadania operacji strategicznej w Europie

Operacja strategiczna - to zgrane działanie wojenne sił raketowo-jądrowych, lądowych, powietrznych i morskich, prowadzone w oparciu o wspólny zamiar, plan i pod jednym dowództwem, w których dąży się do osiągnięcia głównych celów wojny na jednym teatrze działań wojennych, a mianowicie:

- dezorganizacja systemu kierowania państwem;
- całkowite rozbicie sił zbrojnych przeciwnika;
- zniszczenie jego potencjału wojenno-gospodarczego;
- opanowanie ważniejszych rejonów na terytorium przeciwnika; tzn. dokonanie radykalnej zmiany sytuacji polityczno-wojskowej na TDW;
- wytrącenie z udziału w wojnie poszczególnych państw członków koalicji.

Cele te zależą od stosunku sił politycznych na arenie międzynarodowej, od czynników ekonomicznych i militarnych, a zwłaszcza od składu zgrupowań sił zbrojnych i właściwości wojsko-geograficznych TDW. Istotne znaczenie mają przy tym cele polityczne państw, czy koalicji.

Cele operacji strategicznej mają być osiągnięte w rezultacie wykonania przez siły zbrojne całego szeregu zadań strategicznych, jak:

- rozbicie głównego zgrupowania sił zbrojnych nieprzyjaciela na TDW, głównie zaś zniszczenie jego środków jądrowych;
- odparcie uderzenia nieprzyjaciela z przestrzeni powietrzno-kosmicznej siłami i środkami OP;
- zniszczenie systemu produkcji wojennej, oraz załamanie gospodarki poszczególnych państw wrogiej koalicji;
- zdezorganizowanie systemu kierowania państwem i dowodzenia siłami zbrojnymi na TDW lub na terytorium poszczególnych państw;

- uchwycenie i utrzymanie ważnych z punktu widzenia gospodarki rejonów na terytorium przeciwnika.

W zależności od konkretnych warunków sposoby wykonania zadań operacji strategicznej mogą być różne. Zależy to od czynników politycznych, użytych środków walki, przeciwdziałania przeciwnika i warunków wojskowo-geograficznych TDW. Zadania te wykonywane będą wspólnym wysiłkiem wszystkich rodzajów sił zbrojnych, siłami napadu raketowo-powietrznego, lotnictwa dalekiego zasięgu, atomowych okrętów podwodnych oraz zgrupowaniami poszczególnych rodzajów sił zbrojnych.

Operacja strategiczna na TDW stanowi nową jakość w sztuce operacyjnej. Pojawiła się wraz z szerokim rozwojem broni raketowo-jądrowej, przy pomocy której można zadać wojskom przeciwnika decydującą klęskę równocześnie na całym obszarze TDW.

Konkretna treść operacji strategicznej na TDW zależy od charakteru wojny jako całości.

Operacja strategiczna może być prowadzona bez stosowania broni jądrowej i stopniowo przeradzać się w operację jądrową.

Głównym środkiem prowadzenia operacji strategicznej są środki napadu raketowo-powietrznego, lotnictwo dalekiego zasięgu, atomowe okręty podwodne i zgrupowania sił lądowych. Ważną rolę odgrywają w niej wojska OP poszczególnych państw oraz siły morskie.

Elementami składowymi operacji strategicznej mogą być:

- uderzenia strategicznych pocisków raketowych na ważne obiekty przeciwnika na całą głębokość TDW;
- pierwsza i następne operacje zgrupowań sił lądowych i powietrznych;

- operacje sił morskich prowadzone samodzielnie lub wspólnie z lotnictwem dalekiego zasięgu przeciw zgrupowaniom okrętów nawodnych, atomowym okrętom podwodnym, obiektom obrony wybrzeża, komunikacji morskiej oraz operacje desantowe;
- operacje powietrzno-desantowe;
- działania bojowe połączonych wojsk OP celem odparcia pierwszych i następnych uderzeń środków napadu powietrznego.

Decydującym czynnikiem będzie jednak wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego przez strategiczne siły jądrowe oraz operacyjno-taktyczne siły i środki jądrowe wszystkich rodzajów sił zbrojnych.

3/. Etapy operacji strategicznej.

W zależności od tego czy wojna będzie miała charakter konwencjonalny czy jądrowy, operacja strategiczna na TDW. może być przeprowadzona w kilku etapach, które będą różnić się od siebie celami, treścią, sposobami działania. Takimi etapami mogą być:

- 1/ Etap działań bez stosowania broni jądrowej;
- 2/ Etap decydujących działań jądrowych;
- 3/ Etap działań końcowych.

Etap działań bez stosowania broni jądrowej może mieć miejsce wówczas, kiedy operacja strategiczna rozpocznie się od konfliktu zbrojnego lub wojny konwencjonalnej wywołanej przez przeciwnika, który może stawiać sobie jedynie zadania osiągnięcia ograniczonych celów politycznych. Obie strony będą wówczas dążyły do polepszenia swego położenia politycznego i strategicznego do osłabienia zgrupowania sił jądrowych przeciwnika i szybkiego wykonania postawionych zadań, prowadząc zdecydowane działania bojowe. W tym etapie będzie przeprowadzana mobilizacja, nastąpi wyprowadzenie rezerw i uzupełnienie wojsk.

W wypadku zaistnienia wyjątkowo trudnej sytuacji trzeba jednak liczyć się z tym, że nieprzyjaciel może przejść do użycia broni jądrowej, co doprowadziłoby do masowych strat w wojskach. Czas trwania etapu działań konwencjonalnych może być bardzo różny.

Etap decydujących działań jądrowych stanowi najważniejszy okres działań wojennych, który może rozpocząć się w ślad za pierwszym, konwencjonalnym etapem, lub też stanowić pierwszy etap operacji strategicznej, jeśli rozpocznie się ona od użycia broni jądrowej. Uderzenia jądrowe wykonywane są przy użyciu środków strategicznych, środków napału jądrowego sił lądowych, powietrznych i morskich. W ślad za tymi uderzeniami następuje decydujące natarcie wojsk zgrupowań wszystkich rodzajów sił zbrojnych.

Za najlepszą formę natarcia prowadzonego w ślad za uderzeniami jądrowymi uważane jest natarcie powietrzne. Mogą w nim uczestniczyć związki powietrzno-desantowe lub inne związki wojsk lądowych. Taka forma natarcia pozwala na ominięcie rejonów zniszczeń, stref zapór oraz znaczne zwiększenie tempa natarcia.

Uderzenia jądrowe prowadzą do radykalnej zmiany sytuacji, a często do sytuacji ryzykownych. Celem dalszego kontynuowania wojny potrzebne będą nowe siły przegrupowane w głębi - wojska powietrzno-desantowe, odwody i nowo formowane związki taktyczne.

W okresie tym mają być osiągnięte główne cele operacji strategicznej. Będzie to okres krótki i zakończy się wraz z zużyciem środków jądrowych zgromadzonych w okresie pokoju, zniszczeniem ważnych obiektów i zgrupowań wojsk lub kapitulacją poszczególnych państw.

Etap działań końcowych będzie prawdopodobnie charakteryzował się tym, że niszczenie zgrupowań wojsk przeciwnika na lądzie i morzu będzie się odbywało głównie przy użyciu broni konwencjonalnej i jądrowej małego kalibru. Broń jądrowa zostanie prawdopodobnie użyta do zniszczenia istniejących jeszcze obiektów i tych wojsk, które odmówiły kapitulacji.

Okres ten może być stosunkowo długi ze względu na czas niezbędny do likwidacji skutków uderzeń jądrowych, częściowego oczyszczenia terytorium, tj. zniszczenia lub wzięcia do niewoli nieprzyjaciela oraz wprowadzenia administracji wojskowej na zdobytym terytorium.

4/. Charakter działań bojowych i rozmach operacji

Charakter działań bojowych sił zbrojnych NATO w Europie będzie zależał od charakteru i sposobu rozpoczęcia wojny.

W wypadku wybuchu powszechnej wojny jądrowej połączone siły zbrojne NATO wykonują natarcie jądrowe, które będzie stanowić część składową globalnego natarcia jądrowego. Będzie to początek operacji wszystkich rodzajów sił zbrojnych na TDW.

Celem natarcia jądrowego na TDW jest /zał. nr 1/:

- zniszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela;
- zdobycie przewagi jądrowej;
- zdobycie inicjatywy strategicznej;
- stworzenie warunków do prowadzenia operacji przez poszczególne rodzaje sił zbrojnych.

W trakcie natarcia jądrowego mają być wykonane trzy podstawowe zadania:

- zdobycie przewagi jądrowej i panowanie w powietrzu, stąd uderzenia jądrowe będą wykonane przede wszystkim na środki rakietowo-jądrowe i lotnictwo, stanowiska dowodzenia, składy środków napadu jądrowego i obronę powietrzną;

- izolacja TDW w celu nie dopuszczenia odwodów i środków materiałowych przeciwnika do rejonu działań bojowych. Zadanie to ma być zrealizowane przez wykonanie zapór jądrowych na przeszkodach naturalnych /rzeki, przełęcze górskie/. Zapory te mogą mieć długość 200-300 km wzdłuż frontu i głębokość 25-40 km. Na SE TDW przeciwnik może wykonać 5-6 zapór jądrowych na 2-3 kierunkach o ogólnej głębokości do 400 km;

- zniszczenie sił zbrojnych przeciwnika na TDW przez wykonanie zmasowanych uderzeń jądrowych na główne zgrupowanie jego sił lądowych i powietrznych.

Główną rolę w wykonaniu natarcia jądrowego ma odegrać lotnictwo taktyczne, pokładowe i część lotnictwa strategicznego oraz jednostki strategiczne i operacyjno-taktycznych pocisków rakietowych. Ważną rolę w natarciu jądrowym odegrają także atomowe okręty podwodne wyposażone w pociski rakietowe z głowicami jądrowymi. Natarcie jądrowe na TDW ma być wykonane na głębokość 1 000 - 1 200 km i szerokość 500 - 800 km oraz może trwać kilka dni /3-7/ i składać się z 2-3 zmasowanych uderzeń jądrowych, kilku uderzeń grupowych lub pojedynczych wykonanych w pewnych odstępach czasu. Pierwsze zmasowane uderzenie jądrowe ma być najsilniejsze. Zostanie w nim wykorzystane 60 % środków jądrowych przeznaczonych na całe natarcie jądrowe na TDW. Ma być ono wykonane z zaskoczenia i trwać 2-3 godziny. Drugie zmasowane uderzenie jądrowe może nastąpić kilka godzin po zakończeniu pierwszego, a trzecie - jeden - dwa dni po zakończeniu drugiego.

Równocześnie z wykonaniem uderzenia jądrowego siły lądowe przechodzą do natarcia na poszczególnych kierunkach strategicznych. Natarcie to może być wykonane bezpośrednio z rejonów ześrodkowania znajdujących się w odległości 30-50 km od granic państwowych z przeciwnikiem, a także z rejonów stałej dyslokacji.

Jeśli natarcie nie osiągnie powodzenia - wojska przechodzą czasowo do obrony celem zadania ciężkich strat przeciwnikowi, zmiażdżenia jego sił, utrzymania ważnych rubieży i rejonów, co w konsekwencji umożliwiłoby przejście wojsk lądowych do przeciwnatarcia.

Strategiczna operacja zaczepna na TDW w początkowym okresie wojny będzie więc potężną operacją, w której może brać udział:

- grup armii - 2
- PTSP - 2
- korpusów armijnych - 10-12
- dywizji /po M+15 do M+20/:
w tej liczbie pancernych - 38-40
- 10-15
- środków przenoszenia broni
jądrowej /wyrzutnie raketowe,
artyleria, samoloty/ -
- 2 800-3 000
- ludzi około - 2 miliony.

Rozmach operacji:

- głębokość operacji zaczepnej - 600-800 km;
- szerokość frontu natarcia - 800 km;
- szerokość strefy aktywnych działań bojowych - 350-400 km;
- tempo natarcia - 30-60 km/dobę;
- czas trwania operacji - 14-18 dni.

Strategiczna operacja zaczepna sił zbrojnych NATO ma stanowić połączenie natarcia jądrowego z wykonaniem operacji sił lądowych, powietrzno-desantowych i desantowo-morskich.

Jak już wskazano uprzednio, dowództwo połączonych sił zbrojnych NATO przewiduje także możliwość prowadzenia wojny ograniczonej. Główną rolę w takiej wojnie mają odegrać siły

lądowe i lotnictwo taktyczne, a na kierunkach nadmorskich również lotnictwo pokładowe. Przewiduje się, że działania bojowe wojsk będą przebiegać w warunkach stałego zagrożenia użycia broni jądrowej, stąd zasady organizacji i prowadzenia działań bojowych będą takie same jak w warunkach użycia broni jądrowej.

Wyjątkowo duże znaczenie przypisuje się lotnictwu taktycznemu, jako głównej sile zdolnej do wykonania zmasowanych uderzeń na obiekty znajdujące się w głębi operacyjnej i terytorium nieprzyjaciela. Lotnictwo to traktuje się jako środek umożliwiający przechwyceniu inicjatywy, zdobycie panowania w powietrzu /zniszczenie samolotów nieprzyjaciela na lotniskach/ i izolację strefy działań bojowych.

3/. Działania sił powietrzno-kosmicznych

Pod pojęciem siły powietrzno-kosmiczne należy rozumieć pociski strategiczne dalekiego zasięgu, strategiczne samoloty bombowe oraz pociski strategiczne średniego zasięgu znajdujące się w uzbrojeniu sił powietrznych i morskich głównych państw kapitalistycznych /Stany Zjednoczone, Wielka Brytania i Francja/.

Przygotowując się do wojny przeciwko naszemu obozowi, dowództwo sił zbrojnych NATO a szczególnie dowództwo sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych ogramne znaczenie przywiązuje do powietrzno-kosmicznych sił i środków. Siły powietrzno-kosmiczne posiadają w uzbrojeniu ładunki jądrowe i środki ich przenoszenia, które są w stanie oddziaływać na potencjał krajów obozu socjalistycznego.

Przeważająca część strategicznych środków napadu znajduje się w składzie sił powietrznych i morskich Stanów Zjednoczonych, a tylko niewielka ich liczba w składzie sił powietrznych Francji i Wielkiej Brytanii.

Z wyjątkiem atomowych okrętów z pociskami "Polaris", wszystkie pozostałe amerykańskie środki napadu powietrzno-kosmicznego wchodzi w skład dowództwa lotnictwa strategicznego /75 % ogólnej potęgi jądrowej całej koalicji imperialistycznej/.

W drugiej połowie 1970 roku w uzbrojeniu sił powietrznych głównych państw NATO znajdowały się następujące środki strategicznego napadu jądrowego:

W siłach powietrznych Stanów Zjednoczonych:

- 1054 wyrzutni pocisków strategicznych, w tym 1 000 "Minuteman" i 54 "Titan". Są one rozmieszczone w 9 bazach pocisków. Oprócz tego Stany Zjednoczone posiadają około 50 wyrzutni do celów szkoleniowych i doświadczalnych. Mogą one być wyko-

rzystane do odpalania głowic bojowych;

- 465 strategicznych samolotów bombowych z tego 255 jest przystosowanych do przenoszenia pocisków kierowanych klasy "powietrze-ziemia". Dla zabezpieczenia działań bojowych lotnictwa bombowego amerykańskie lotnictwo posiada w wyposażeniu około 600 tankowców powietrznych oraz 71 samolotów strategicznego rozpoznania powietrznego.

W siłach powietrznych Wielkiej Brytanii:

- 56 strategicznych samolotów bombowych typu "V" /"Victor" B Mk2 i "Vulcan" B Mk2/ przystosowanych do przenoszenia pocisków kierowanych klasy "powietrze-ziemia". W celu wydłużenia zasięgu samolotów bombowych w wyposażeniu sił powietrznych Wielkiej Brytanii znajduje się 24 samoloty tankowania powietrznego. Ponadto w celu zabezpieczenia działań lotnictwa strategicznego w jego składzie znajduje się 24 samoloty strategicznego rozpoznania powietrznego;

W siłach powietrznych Francji:

- 49 strategicznych samolotów bombowych typu "Mirage IV" oraz 12 samolotów tankowania powietrznego.

Ogółem w uzbrojeniu sił powietrznych tych trzech państw, znajduje się 570 strategicznych samolotów bombowych, 125 samolotów strategicznego rozpoznania powietrznego i około 660 samolotów tankowania powietrznego.

Podstawową operacyjno-taktyczną jednostką amerykańskiego lotnictwa strategicznego jest skrzydło. W skład skrzydła pocisków strategicznych "Minuteman" wchodzi 3-4 eskadry po 50 wyrzutni każda. Skrzydło pocisków strategicznych "Titan" składa się z dwóch eskadr po 9 wyrzutni w każdej. W skład skrzydła strategicznego lotnictwa bombowego wchodzi 1-3 eskadry bombowców i jedna eskadra tankowców powietrznych. W skład dywizji wchodzi

tylko skrzydła lotnicze lub tylko pociski strategiczne, względnie jedno i drugie. Dywizje o mieszanym składzie nazywa się powietrzno-kosmicznymi. Wszystkie dywizje bazują na terytorium Stanów Zjednoczonych. Dywizje, z kolei, wchodzi w skład armii lotniczych /2, i 15 ALS/. W chwili obecnej w składzie 2 ALS jest 285 samolotów bombowych B-52 i 450 samolotów tankowania powietrznego KC-135.

W składzie 15 ALS i 000 pocisków strategicznych "Minuteman" i 54 pociski strategiczne "Titan", 135 strategicznych samolotów bombowych B-52, 71 samolotów strategicznego rozpoznania powietrznego i 185 samolotów tankowania powietrznego. Oprócz tego w składzie amerykańskiego lotnictwa strategicznego znajduje się 8 armia lotnictwa strategicznego na wyspie Guan. Nie ma ona stałego składu bojowego i przeznaczona jest do rozwinięcia operacyjnego i dowodzenia jednostkami lotnictwa strategicznego w strefie Oceanu Spokojnego. W chwili obecnej w jej składzie znajduje się 45 B-52 i 15 KC-135. Wielka Brytania posiada dwie grupy lotnicze wyposażone w strategiczne samoloty bombowe. Grupy te wchodzi w skład dowództwa lotnictwa uderzeniowego. We Francji zorganizowano lotnictwo strategiczne w składzie trzy eskadry bombowe wyposażone w samoloty typu "Mirage IV".

Siły te są podstawowym środkiem realizacji globalnego natarcia jądrowego. Działania tych sił planuje się jako zgrane w czasie i przestrzeni operacje powietrzno-kosmiczne. Celem tych operacji jest osiągnięcie pierwszoplanowych strategicznych celów wojny - zniszczenie broni jądrowej i potencjału wojskowo-ekonomicznego państw Układu Warszawskiego.

Stosowanie do powyższych założeń strategiczne siły uderzeniowe są przeznaczone do wykonania następujących zadań:

- zmniejszenie do minimum możliwości w zakresie jądrowego przeciwdziałania przeciwnika poprzez zniszczenie, w pierwszej kolejności, środków przenoszenia broni jądrowej;

- dezorganizacja systemów kierowania siłami zbrojnymi i państwem;

- zniszczenie kluczowych obiektów wojskowo-ekonomicznego potencjału państw obozu socjalistycznego;

- demoralizacja ludności.

Dowództwo sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych uważa, że do obiektów niszczonych w pierwszej kolejności należy zaliczyć:

- duże ośrodki kierowania państwem i siłami zbrojnymi;

- wyrzutnie pocisków strategicznych dalekiego zasięgu oraz bazy tych pocisków;

- lotniska bazowania samolotów nosicieli broni jądrowej;

- składy broni jądrowej.

Równocześnie z tym, również w pierwszej kolejności, przewiduje się wykonanie uderzeń na duże ośrodki przemysłu wojskowego i główne ośrodki administracyjno-polityczne. Uważa się przy tym, że do niszczenia najważniejszych, strategicznych obiektów, dobrze rozpracowanych w czasie pokoju, celowe jest /w pierwszym uderzeniu/ użycie pocisków strategicznych. Strategiczne lotnictwo bombowe stanowi podstawowy środek przeznaczony do rażenia ważnych ośrodków przemysłu wojskowego, celów ruchomych oraz dla wykonania powtórnych uderzeń przeciwko obiektom w niedostatecznym stopniu zniszczonych lub obojętnym przez pociski strategiczne.

Podstawowymi zasadami działań bojowych sił powietrzno-kosmicznych są:

- zaskoczenie i ciągłość działań;

- zmasowane użycie pocisków strategicznych i lotnictwa w celu wykonania jednoczesnego uderzenia jądrowego na najważniejsze obiekty na całą głębokość terytorium przeciwnika;

- ekonomia sił i środków przez wykonanie uderzeń na starannie wyselekcjonowane kluczowe obiekty wojskowe, zniszczenie których może spowodować zmniejszenie mocy jądrowej przeciwnika;

- scentralizowane dowodzenie i elastyczne użycie pocisków i lotnictwa, jak również zgranie operacji powietrzno-kosmicznych z działaniami lotnictwa taktycznego, a na kierunkach nadmorskich - również z lotnictwem pokładowym i atomowymi okrętami podwodnymi.

Plany dowództwa sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych zakładają, że przy wszelkich możliwych wariantach globalnego natarcia jądrowego w początkowym okresie należy wykonywać zadanie posiadanymi siłami i środkami jądrowymi w dotychczas istniejącym ugrupowaniu.

Jednak w określonych sprzyjających warunkach po podjęciu przez kierownictwo bloku zachodniego decyzji o przystąpieniu do działań wojennych możliwe jest przeprowadzenie szeregu przedsięwzięć /lecz bez zmniejszenia czynnika zaskoczenia/ dotyczących sił powietrzno-kosmicznych. Do takich przedsięwzięć można zaliczyć;

- doprowadzenie do 100 % stanu sprawności technicznej pocisków strategicznych i do 90 % samolotów bombowych. W wyniku tego liczebność pocisków znajdujących się w stanie gotowości bojowej może się zwiększyć o 20 % a bombowców o 10-15 %;

- wprowadzenie do uzbrojenia wyrzutni szkolno-doświadczalnych pocisków z głowicami bojowymi, co umożliwi zwiększenie liczby pocisków w gotowości bojowej o dalsze 5 %;

- postawienie wszystkich sprawnych technicznie samolotów strategicznego lotnictwa bombowego z bronią jądrową na pokładzie z wyjątkiem odvodu w gotowość bojową do startu po upływie 15 minut od chwili wydania zarządzenia. Odwód, w składzie około 50 samolotów przewidziany jest do potęgowania wysiłków na poszczególnych kierunkach oraz do rażenia nowo wykrytych obiektów.

W celu maskowania, przedsięwzięcia te mogą być wykonywane jako przygotowywanie lub prowadzenie ćwiczeń na wielką skalę sił powietrznych i lądowych Stanów Zjednoczonych oraz sił zbrojnych państw członkowskich NATO. Istnieje małe prawdopodobieństwo przerzutu większej ilości samolotów lotnictwa strategicznego Stanów Zjednoczonych na wysunięte bazy na TDW przed rozpoczęciem działań bojowych. Najprawdopodobniej przerzut ten będzie dokonywany w toku działań bojowych, to jest po wykonaniu pierwszego uderzenia jądrowego. Na lotniskach ETW /Wielka Brytania, Hiszpania może bazować do 120, w strefie Oceanu Spokojnego - 60-90 i na Alasce 30-60 amerykańskich samolotów bombowych. Możliwe jest także wykorzystanie bazy lotniczej Thule /Grønlandia/ i bazy w Afryce. Na każdym z tych lotnisk może bazować do 15 samolotów.

Możliwe kierunki działań sił powietrzno-kosmicznych i zagrożenie terytorium PRL

Na podstawie analizy aktualnego ugrupowania sił i środków, sposobów działań w czasie ćwiczeń tras dyżurowania w powietrzu oraz oficjalnych poglądów dotyczących prowadzenia wojny raketowo-jądrowej można przyjąć, że strategiczne siły uderzeniowe będą prowadziły działania na następujących kierunkach powietrzno-kosmicznych.

- północno-zachodni, który charakteryzuje minimalna odległość do najważniejszych obiektów wojskowych i ośrodków

administracyjno-przemysłowych w zachodnich i środkowych rejonach europejskiej części Związku Radzieckiego. Zasadnicze siły, które mogą być użyte na tym kierunku znajdują się we wschodnich rejonach Stanów Zjednoczonych. Na tymże kierunku będzie prowadzić działania część brytyjskich samolotów bombowych;

- północny, który prowadzi z terenu Stanów Zjednoczonych przez Kanadę i Arktykę do Uralu i zachodnich oraz wschodnich części Syberii. Zasadnicze siły, które mogą być użyte na tym kierunku bazują w środkowej i zachodniej części Stanów Zjednoczonych;

- zachodni, który prowadzi do ważniejszych wojskowych i przemysłowych rejonów zachodniej części ZSRR i państw Układu Warszawskiego. Na tym kierunku działania prowadzić będą najprawdopodobniej siły bazujące w północno-wschodniej części Stanów Zjednoczonych, w Wielkiej Brytanii i we Francji;

- północno-wschodni, który charakteryzuje minimalna odległość do najważniejszych obiektów wojskowych i ośrodków przemysłowych radzieckiego Dalekiego Wschodu i rejonów Zabajkalskich. Na tym kierunku prowadzić będą działania siły, których aktualnym rejonem operacyjnego bazowania jest zachodnia część Stanów Zjednoczonych i Alaska;

- południowo-zachodni, który prowadzi do ważniejszych rejonów przemysłowych w południowo-zachodniej części Związku Radzieckiego, w Bułgarii, Rumunii, na Węgrzech i w Czechosłowacji. Na tym kierunku, działania bojowe może prowadzić część lotnictwa strategicznego bazująca we wschodniej części Stanów Zjednoczonych oraz część lotnictwa bombowego Wielkiej Brytanii i Francji;

- dalekowschodni, który prowadzi do rejonów wojskowo-przemysłowych radzieckiego Dalekiego Wschodu i Zabajkalskich.

Na tym kierunku mogą być użyte samoloty bombowe startujące z baz rozmieszczonych w zachodniej części Stanów Zjednoczonych;

- południowy, który prowadzi do południowych rejonów Związku Radzieckiego. Możliwości bazowania środków strategicznych na tym kierunku są ograniczone.

Dla dezorganizacji systemu obrony powietrznej i przeciw-rakietowej państw obozu socjalistycznego siły strategiczne prawdopodobnie rozwiną działania jednocześnie na wszystkich kierunkach powietrzno-kosmicznych stosując następujący prawdopodobny podział środków napadu na poszczególne kierunki:

Kierunek	Pociski strategiczne	Strategiczne samoloty bombowe
Północno-zachodni	do 40 %	do 25 %
Północny	do 50 %	do 30 %
Zachodni	-	do 15 %
Północno-wschodni	do 10 %	do 10 %
Południowo-zachodni	-	do 10 %
Dalekowschodni	-	do 5 %
Południowy	-	do 5 %

Z kierunków działań sił powietrzno-kosmicznych wynika, że zagrożenia terytorium PRL środkami strategicznego napadu powietrznego należy się spodziewać z zachodniego kierunku strategicznego. Uwzględniając pierwszoplanowe cele dla pocisków strategicznych ich użycie na obiekty na terytorium PRL jest mało-prawdopodobne. Nie można jednak całkowicie wykluczyć kilku uderzeń pocisków "Polaris" na ważniejsze obiekty administracyjno-przemysłowe na terytorium Polski.

Według podziału środków napadu powietrzno-kosmicznego na poszczególne kierunki wynika, że na zachodnim kierunku stra-

tegicznym może być użytych do 15 % strategicznych samolotów bombowych znajdujących się w uzbrojeniu sił powietrznych państw imperialistycznych. Będą to przede wszystkim samoloty ze składu sił powietrznych Wielkiej Brytanii i Francji. Z rejonów bazowania tego lotnictwa oraz geograficznego położenia Polski wyłaniają się trzy zasadnicze kierunki operacyjno-powietrznego zagrożenia obszaru PRL: kierunek północno-zachodni, zachodni, południowo-zachodni.

Ze względu na konieczność pokonania przez lotnictwo silnej obrony powietrznej na terytorium NRD i nasz formalny styk z potencjalnym nieprzyjacielem od strony morza, istnieje prawdopodobieństwo wykonania uderzenia strategicznego lotnictwa bombowego według następującego wariantu a mianowicie uderzenie strategicznego lotnictwa bombowego Wielkiej Brytanii z kierunku operacyjnego północno-zachodniego, tj. od strony Morza Bałtyckiego oraz uderzenie strategicznego lotnictwa bombowego Francji z kierunku południowo-zachodniego tj. od strony Czechosłowacji.

Uwzględniając aktualny stan lotnictwa strategicznego Wielkiej Brytanii i Francji oraz odliczając od tego stanu 10 % samolotów niesprawnych technicznie, w pierwszym uderzeniu na państwa Układu Warszawskiego może wziąć udział 50 samolotów brytyjskich i 44 samoloty francuskie. Przewiduje się, że na obszar PRL w pierwszym uderzeniu z bronią jądrową na pokładzie zostanie użytych 50 % samolotów brytyjskiego lotnictwa strategicznego z kierunku północno-zachodniego tj. około 25 samolotów typu "V" oraz 50 % samolotów francuskiego strategicznego lotnictwa bombowego z kierunku południowo-zachodniego tj. około 22 samoloty typu Mirage IVA.

Należy dodać, że około 15 % ogólnej liczby ŚNP przewidzianych do oddziaływania na terytorium PRL może wykonać uderze-

nia na obiekty położone na terytorium ZSRR. Tak więc w pierwszym nalocie na obiekty na terytorium Polski może wykonywać uderzenia 40 strategicznych samolotów bombowych.

V. Zmiany zachodzące w strategii wojennej NATO

Pomimo przyjęcia przez dowództwo NATO strategii elastycznego reagowania, przez cały czas pozostaje aktualna amerykańska strategia odstraszenia, której podstawową zasadą jest posiadanie zdolności do zadania przeciwnikowi ogromnych strat. Zasada ta określana jest mianem "gwarantowanej zdolności zniszczenia" i jest nierozzerwalnie związana z takimi pojęciami, jak zdolność pierwszego i odwetowego /drugiego/ uderzenia. "Zdolność pierwszego uderzenia" oznacza zdolność do zainicjowania ataku jądrowego, co w praktyce oznacza wyeliminowanie sił odwetowych przeciwnika i uniemożliwienia mu tym samym drugiego uderzenia.

W wyniku dokonanych analiz stosunku sił, eksperci wojskowi Stanów Zjednoczonych doszli do wniosku, iż obydwie przeciwne strony mają tak rozwinięte swoje siły odwetowe, że osiągnięcie skutków przewidywanych w rezultacie wykonania pierwszego uderzenia, staje się niemożliwe dla żadnej strony.

W tej sytuacji strategia elastycznego reagowania miała stanowić wyjście z impulsu poprzez stworzenie przesłanek do prowadzenia siłom zbrojnym Stanów Zjednoczonych i NATO nie tylko powszechnej wojny jądrowej, lecz także wojny ograniczonej, z użyciem i bez użycia broni jądrowej.

O ile jednak w pierwszym okresie po przyjęciu strategia elastycznego reagowania była intensywnie realizowana w praktyce, to w ostatnim okresie pojawiły się symptomy pewnego nawrotu do niektórych zasad strategii zmasowanego odwetu. Symptomy te znajdują swój wyraz w stałym obniżaniu t.z. "progu jądrowego" oraz

w pewnych tendencjach do redukcji konwencjonalnych sił zbrojnych, przy zachowywaniu, a nawet wzroście ich siły bojowej. Osiąga się to w drodze stałego podnoszenia stanu gotowości bojowej, sprawności technicznej wojsk, zwiększania siły ogniowej i mocy uderzenia wojsk.

Jednym z przykładów w tym zakresie może być przebrojenie amerykańskich i zachodniemieckich dywizjonów pocisków "Pershing-1" w nowe pociski "Pershing-1A" o znacznie większych możliwościach bojowych /zwiększenie ruchliwości i manewrowości, trzykrotne skrócenie czasu przygotowania pocisku do odpalenia, zwiększenia celności/. W rezultacie przezbrajania, liczba wyrzutni tych pocisków na środkowoeuropejskim TDW wzrosła z 28 do 124. Osiągnięto to poprzez dziewięciokrotne zwiększenie liczby wyrzutni w dywizjonie.

Koła kierownicze Stanów Zjednoczonych, po dokonaniu analizy stosunku sił dążą obecnie do zrewidowania zasady "gwarantowanej zdolności niszczenia" i zamierzają przejść do zasady "minimalnej ilościowej i jakościowej przewagi" w zakresie broni strategicznych.

Stany Zjednoczone pragną wyjść z sytuacji, kiedy to ich siły zbrojne zmuszone są do stawienia czoła wszystkim konfliktom na całym świecie, zwłaszcza do tłumienia wojen i ruchów narodowyzwoleńczych. Dążą one do szerszego zaangażowania w tej walce rządów "zagrożonych" państw i sprowadzenie roli Stanów Zjednoczonych do wsparcia ekonomicznego oraz pomocy militarnej /w zakresie sprzętu i uzbrojenia/ udzielanej tym rządów.

Bezpośrednią ingerencję zbrojną Stanów Zjednoczonych widzą one jedynie w przypadku rozruchów wewnętrznych, które mogą grozić przekształceniem się w wyraźną groźbę dla interesów politycznych, ekonomicznych lub militarnych Stanów Zjednoczonych.

Pragną one bowiem przejść od tzw. "strategii dwóch i pół wojen" charakterystycznej dla lat sześćdziesiątych, do "strategii półtorej wojny".

Pierwsza z nich zakłada utrzymanie przez Stany Zjednoczone takich sił zbrojnych, które pozwolą na jednoczesne prowadzenie "dużych" wojen w Europie i Azji oraz umożliwią przy tym udział w mniejszych konfliktach w innych rejonach świata. Druga natomiast oznacza utrzymanie takich sił zbrojnych, które będą zdolne do prowadzenia wojny w Europie lub w Azji i do udziału w mniejszych konfliktach w innych rejonach świata. W praktyce oznacza to utrzymywanie odpowiednich liczebnie sił konwencjonalnych w Europie i Azji oraz rezerw rozmieszczonych na terytorium Stanów Zjednoczonych.

Stany Zjednoczone zmierzają do zwiększenia udziału poszczególnych państw, a głównie państw NATO, z jednej strony w podejmowaniu decyzji politycznych i wojskowych, z drugiej zaś ich zaangażowania politycznego, wojskowego i ekonomicznego w pakcie północnoatlantyckim i innych.

Do nowych elementów w dotychczasowej strategii wojennej Stanów Zjednoczonych należy zaliczyć tzw. "strategię morską". Istota strategii morskiej sprowadza się do usunięcia strategicznych środków jądrowych z terytorium Stanów Zjednoczonych i zainstalowanie ich głównie na okrętach nawodnych i podwodnych. W wynikłej stąd sytuacji terytorium Stanów Zjednoczonych przestanie stanowić główny obiekt strategicznego uderzenia jądrowego przeciwnika, a rozproszone własne strategiczne siły uderzeniowe staną się bardziej odporne na zniszczenie.

Z przedstawionych poglądów kół imperialistycznych, w tym też dowództwa połączonych sił zbrojnych NATO w Europie dostatecznie jasno wynika, że koła te nie odstąpiły od zamiaru osłabienia

lub jeśli to byłoby możliwe, zniszczenie państw Układu Warszawskiego.

Mogą one i dokonają pewnych przewartościowań swoich metod i sposobów działania, jednocześnie przeprowadzają szeroki krąg przedsięwzięć wojskowo-politycznych, ekonomicznych i wojskowych zmierzających do narzucenia nam im odpowiadającego charakteru wojny, roli i sposobu wykorzystania sił zbrojnych oraz kierunku rozwoju sił zbrojnych.

Nr ks.pow.088.

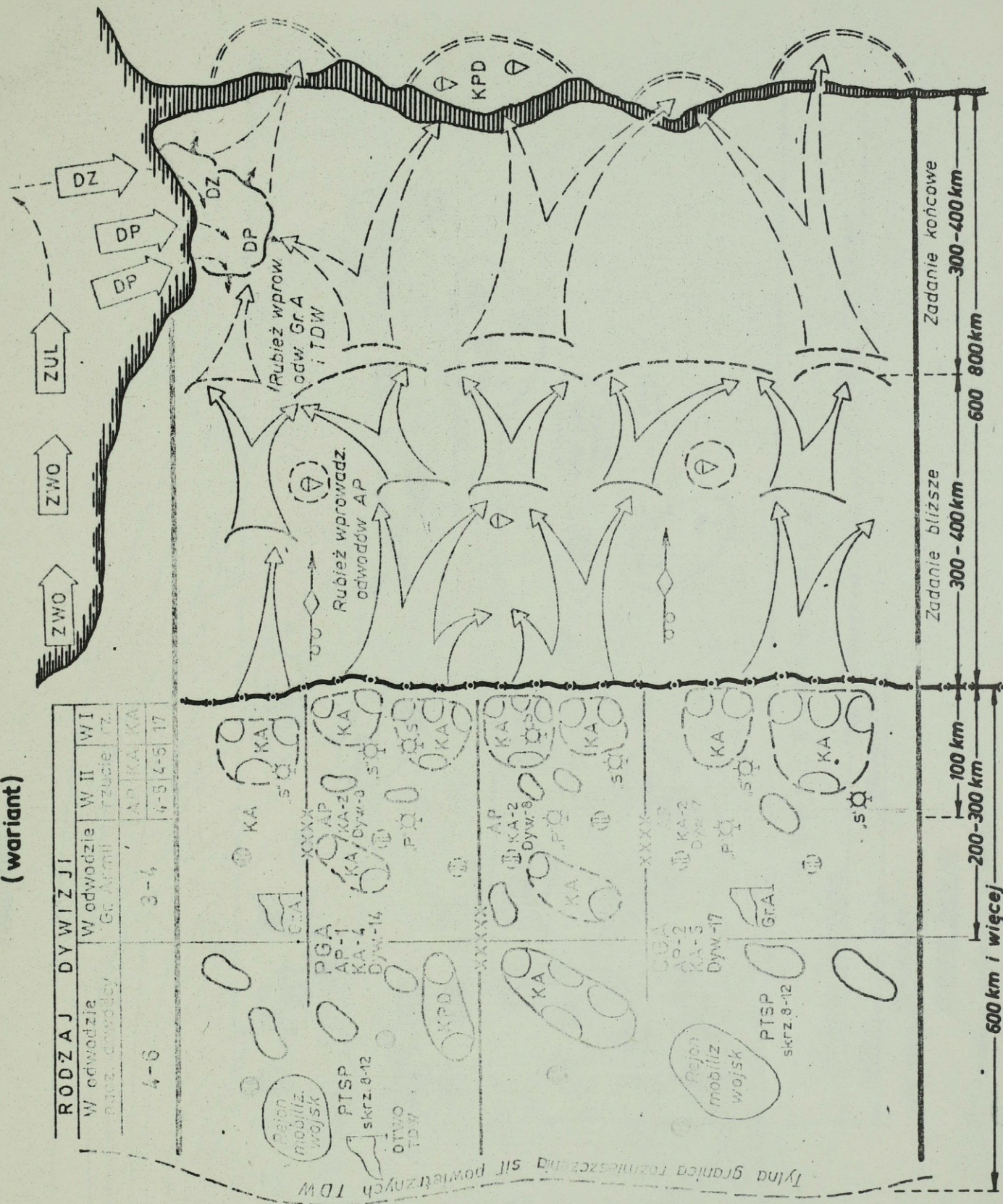
UGRUPOWANIE I ZADANIA WOJSK W STRATEGICZNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ NA TDW W POCZĄTKOWYM OKRESIE WOJNY (wariant)

1. SKŁAD BOJOWY WOJSK DO OPERACJI NA TDW

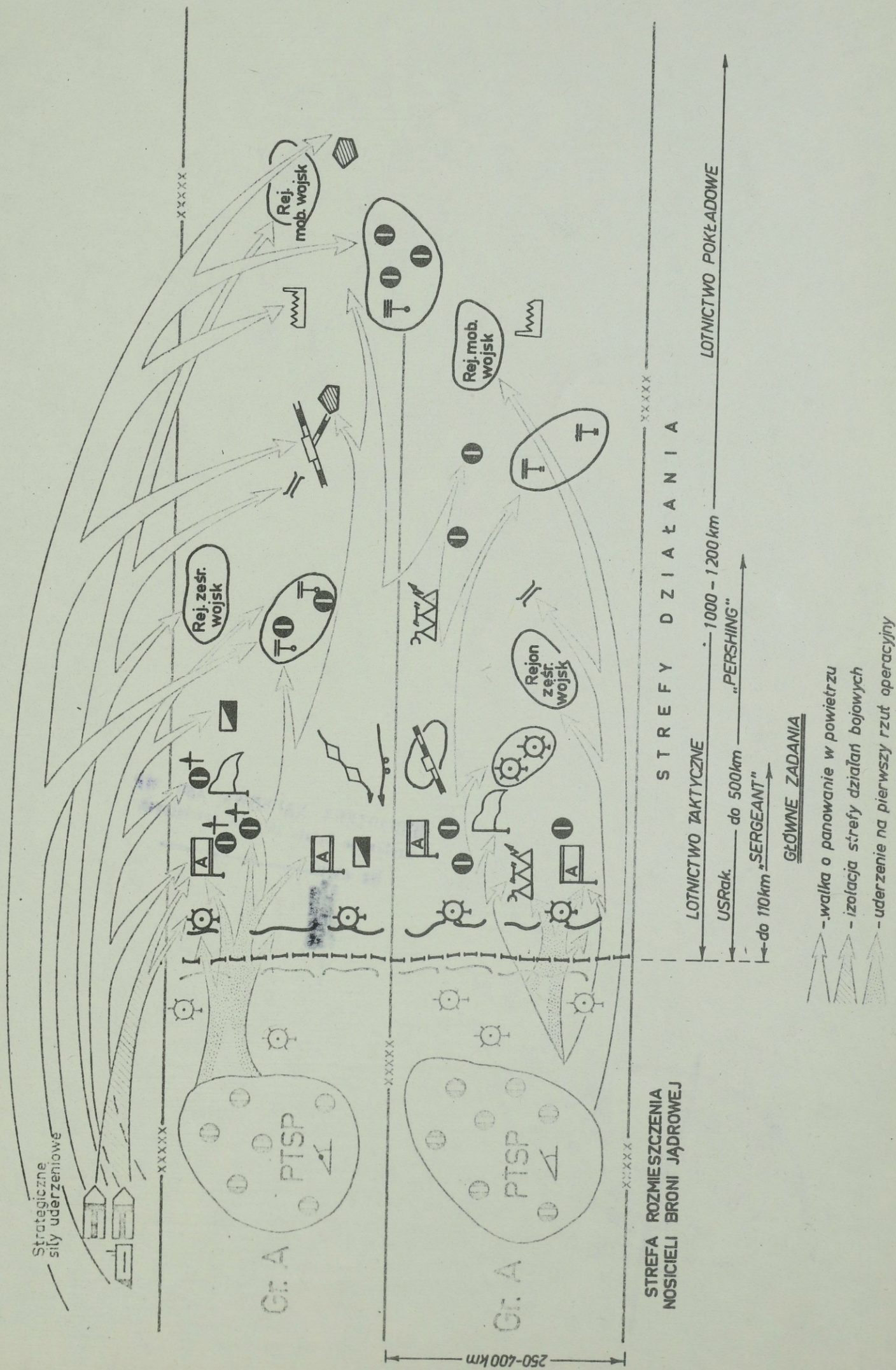
Grup Armii	2
PTSP	2
Armii Polowych	3-4
Korpusów Armijnych	10-12
Dywizji	38-40
w tej liczbie:	
- pancernych	10-15
- SNJ (wyrz. rak. art. samoloty)	2800-3000
- głowic jądrowych	1500
- stan osobowy	2 mln

2. ROZMACH OPERACJI

Szer. frontu natarcia	800 km
Szer. strefy bojowych działań bojowych	ok. 350-400 km
Głębokość oper.	600-800 km
Tempo natarcia na dobę	30-60 km
Czas trwania operacji	14-18 dni

ZADANIA SIŁ ZBROJNYCH PODCZAS NATARCIA JADROWEGO NA TDW (wariant)

BIBLIOTEKA NAUKOWA ABO WP
Archiwum Biżaju Zbierów Specjalnych

Nr ewid. _____

40809

